

DYBDEREKORDER

MAKT OG MIDLER

"Han sa dessuten at Norge for tiden befinner seg ved overgangen til det stadium som enkelte kaller det postindustrialiserte samfunn.

....Kleppe advarte mot å oppfatte en slik utvikling som uavvendelig, og la til:

- Gjennom vår politikk kan myndighetene påvirke utviklingsmønstret - bare virkemidlene er harde nok."

(Uthevelser og understrykninger av Ego.)

- Aftenposten morgennr. 12/11-75 -

MÅL OG MIDLER

"Jan Balstad, Oslo, fulgte opp Førde, og sa at mange bruker begrepet "demokratisk sosialisme", slik at man får inntrykk av at de mener noe annet enn sosialisme skapt med demokratiske midler.

- Målet er sosialisme, demokratiet er redskapet, sa Balstad."

(Uthevelser og understrykninger av Ego.)

- Fra AP-landsmøtet. Aftenposten morgennr. 22/4-75 -

USOFISTIKERTE KINAMENN

"Det maktbalanse-begrepet som avspenningspolitikken (mellom Sovjet og U.S.A.) er basert på er for sofistikert til at kineserne kan forstå det."

(Uthevelser og understrekninger av Ego.)

- Theo Sommer, red. i "Die Zeit" i en artikkel om Fords kinatur i Newsweek 1. des. 1975 -

MAN BØR VURDERE

"Inntektstagere med høyere inntekt enn gjennomsnittet bør få en begrenset inntektsvekst - og man(!) bør vurdere om ikke tiden er inne til å sette et tak for de høyeste inntektene."

(Uthevelser og understrykninger av Ego.)

- Finansminister Kleppe iflg. Aftenp. 12.11 1975 -

DUVERDEN!

Vi sakser følgende leder:

DE EIES MED HUD OG HÅR

En skriftlig anmodning om å la Andrej Sakharov få hente sin fredspris i Oslo ble i går overrakt Sovjetunionens ambassadør Kiritsjenko. Henvendelsen var undertegnet av alle partiførerne bortsett fra Anders Langes parti.

Da henvendelsen forelå, fulgte Utenriksdepartementet den vanlige praksis og innkalte ambassadøren, som nektet å ta imot brevet. Det er klart at dette ikke er noe ambassadør Kiritsjenko gjør på eget initiativ. Det er den sovjetiske regjering som her sier til Norge: "Dette er noe dere ikke har noe med. Andrej Sakharov er vår eiendom."

Det er rart å tenke på at en av de få former for eiendomsrett som eksisterer i den sosialistiske Sovjetunionen, er myndighetenes eiendomsrett til landets borgere. Til gjengjeld ser denne retten ut til å gjelde innskrenket.

-Hvor tror De denne lederen er hentet fra? -Farmand? -Morgenbladet? -Aftenposten?

GALT - den er fra Dagbladet.

"Ayn Rand Letter" går inn

- Vi beklager å måtte meddele at Ayn Rands fjortendaglige publikasjon "The Ayn Rand Letter" vil gå inn om kort tid. Ayn Rand sier i siste nummer at det er blitt for mye for henne å skulle skrive et Letter hver 14. dag, samtidig med at hun arbeider på to bøker. (Hun er jo faktisk blitt 70 år gammel!)

Dessuten hadde hun etter hvert følelsen av at det ikke lenger er mulig å drive kreativ kommentarvirksomhet. Samfunnet er nu kommet så langt mot irrasjonalisme og diktatur at de moralske spørsmålene ligger åpent for enhver å se. De som ikke ser svarene nå, er de som ikke ønsker å se dem!

Og selv ikke Ayn Rand hadde vel ventet at hennes store roman "Atlas Shrugged" fra 1956 skulle bli profetisk.

Vi avventer de kommende bøkene med spenning.

S.T.

POPPER OG FRIHET

Sir Karl R. Popper er i vide kretser anerkjent som den store tenker i vår generasjon.

Popper er liberalist og altså antisosialist. Som oss. Men denne livsholdning skyldes hos Popper at sosialisme "dessverre" ikke lar seg forene med frihet. Slike anføtelser er ikke oss til del.

Valget står ikke mellom øye-for-øye-frihet og yndefull likhet i et sosialist-regulert samfunn. Vi må velge mellom prinsippene frihet og tvang, mellom frihet og vold, mellom det enkelte menneskes frihet og politisk organisert terror.

Åge A. Holter

TIL LESERNE

Både libertarianisme og objektivisme er relativt nye begrep i Norge og Norden, skjønt idéene er langt bedre kjent enn man skulle formode utfra deres ringe representasjon i moderne åndsliv.

Hensikten med *Ego* er nettopp å være et forum for disse idéene - men da ikke som et "forkynnelsesorgan" med enveis-kjøring av meninger og analyser.

Vi inviterer derfor alle som vil henvende seg til andre libertarianere og objektivister til våre spalter. Samme invitasjon stilles til de som måtte ha noe å kritisere i hva vi fremfører og på *Ego's* presentasjon av dette. Ingen innlegg i *Ego* vil forkortes eller på annen måte forandres, uten forfatterens godkjennelse.

ALLE SOM ØNSKER Å KOMME MED BIDRAG I FORM AV ARTIKLER ELLER ANNET, MÅ SENDE OSS DETTE I GOD TID INNEN 15.3.-75, SOM ER VÅR DEADLINE (hvis finansene tillater oss kvartalsvis utgivelse). T.R.

Intervju:

OLE-JACOB HOFF

Ole-Jacob Hoff vil være kjent blandt lesere av *Farmand* som bladets tidligere redaktør. Han er nå medlem av redaksjonen i bladet *Økonomisk Rapport*, og vil gjenfinnes der under samme signatur og symbol som han brukte i *Farmand*. Hoff har bakgrunn som sosial-økonom, og han er styremedlem i den internasjonale libertarianske bevegelsen, "The Mont Pelerin Society". Med sin profesjonelle bakgrunn og brede erfaring fra mangeårig internasjonalt libertariansk samarbeide og idé-utveksling, er Hoff en av de fremste eksponenter for libertarianisme i Norge - for ikke å si Skandinavia - idag. Vi formoder derfor dette intervjuet vil være interessant for alle våre skandinaviske lesere.

T.R.

EGO: Hvordan ser du på demokratiet som styreform, og på det paradoks at den individuelle selvbestemmelses rett demokratiet egentlig var ment å skulle beskytte alltid vil brytes av en majoritetsbeslutning?

O-J.H.: "Democracy is the worst possible form of government, except all the others", sa Winston Churchill, og det dekker ganske godt mitt forhold. Demokratiet er bare en sperre mot mindretallsstyranne. Intet mer. Det garanterer ikke mot flertallsstyranne, noe demokratiet selv ofte utarter til. Der finnes ingen etisk standard innebygget i selve det demokratiske prinsipp.

EGO: Hvordan kan minoriteten, eller spesifikt: det enkelte menneske, beskyttes mot majoritetsdiktatur i et demokratisk samfunn?

O-J.H.: Individet kan ikke beskyttes mot flertallsstyranne. Eller rettere sagt: ingen har i praksis greid det. I teorien lar det seg gjøre å trekke opp en moralsk ramme, en grunnlov for demokratiet; man kan tenke seg en minimumsstat med klar grense for maktutøvelsen. Problemet er at selv en minimumsstat er livsfarlig, idet det er den som per definisjon får seg tildelt monopol på voldsanvendelse, derav dens enestående maktposisjon. Og makten har alltid vist å ha sin egen dynamikk, som fører til maktmisbruk. Norge er et eksempel på denne utviklingen. Idag hevder både politikere og rettslærde at Grunnloven skal kunne jekkes etter et flertall folkevalgte vilje; det betyr i praksis at et vilkårlig flertall til enhver tid utgjør statens høyeste moralske autoritet. Man gjør den samme feil som tyske rettslærde gjorde: de hadde konstruert sin finurlige "Rechtsstaat" basert på "juridiske standarder" som viste seg overmåte nyttige for Hitler for å få gjetet det lovlige tyske folk inn i "Det Tredje Rike".

EGO: Tror du det eksisterer et reelt ønske om frihet hos de fleste mennesker, eller ser mange virkelig frihet som skremmende og ukjent?

O-J.H.: Dette er intet enten-eller, men et både-og. De fleste mennesker, iallefall i den vestlige verden, nærer et ekte ønske om maksimal frihet, men de er samtidig redde for friheten og det ansvar den pålegger dem. Og den frykten er berettiget idag, med den umyndiggjørelse som stadig finner sted. Det enkelte menneske er uten mulighet til å ta ansvaret for sin egen, materielle skjebne fordi det individuelle initiativ og fri foretaksomhet blir straffet, den private eiendomsrett utthulet og markedsmekanismen blokkert. Den "blandingsøkonomi" som våre hel-og halv-sosial-

ister er iferd med å bygge opp, er i prinsippet en rendyrket feudal-kapitalisme fra før industrialismens gjennombrudd i det 17. århundre. Kriminalitet og voldsbruk vil derfor fortsette å øke; ofte er det rett og slett en individuell revolt mot den politiske og byråkratiske tvangstrøye; derfor ser så mange med hemmelig sympati på post- og bank-ranere. Gjest Baardsen er i skuddet igjen. Dostojevski har forresten sagt det meste om disse tingene - gjennom Storinkvisitoren i Brødrene Karamazov; jeg deler bare ikke Dostojevskis pessimisme. Jeg tror individet kan frigjøres gjennom en historisk bevissthets-utvikling: stadig flere mennesker i vår tid får smaken på individuell frihet og økonomisk "sjølråderett" - og fugler som er sluppet ut av buret, lar seg ikke frivillig sperre inne igjen. Faren er at verden i mellomtiden går til helvete på grunn av at små menn sitter med stor makt.

EGO: Vil du idé-politisk kalle deg selv laissez-faire kapitalist?

O-J.H.: Med all sympati for laissez-faire, finner jeg at uttrykket står best som historisk referanse. Selv ville jeg foretrekke å kalle meg "radikal individualist". "Anarko-kapitalisme" er blitt brukt til å beskrive tanker jeg deler, men de er nokså ukjente her i Norge.

EGO: Er ditt hovedargument for det kapitalistiske systemet basert på det etiske prinsipp om enkeltmenneskets frihet til selv å forme materielle og åndelige verdier, eller bygger ditt syn på systemets overlegne økonomiske resultater?

O-J.H.: Begge deler, igjen er det intet enten-eller. Det er en feil å tro at "samfunnet" er en realitet. Det er individet som er det konkrete; samfunnet er bare en abstraksjon, ofte en farlig myte. Og etikk såvel som økonomi må bygge på virkeligheten, og den går ut på at ikke bare er menneskene forskjellige, ikke bare arter livet seg forskjellig for dem, men at hvert enkelt menneske er unikt, enestående. Moderne ideologier tar gjerne utgangspunkt i at menneskene er like, eller de vil tvinge dem til å være det, for derved å virkeliggjøre et jordisk Utopia, som aldri blir noe annet enn et tvangssamfunn basert på vold - statlig vold. Dette er selve vanviddet som har forårsaket de største historiske tragedier. Grunnlaget for all moralsk handling er jo frihet, sann etikk må derfor bygge på individets maksimale frihet, også materielt, og det oppnås bare i et åpent marked. Under forhold med fri konkurranse og individuell eiendomsrett får hver enkelt størst utfoldelsesmulighet uten anledning til å anvende tvang mot sin neste. Dertil kommer at det åpne marked er

en utfordring til den enkeltes fornuft i handling, noe som uvegerlig reflekteres i det totale resultat, også økonomisk.

EGO: Hva er ditt syn på konservatismen som politisk ideologi, og hva mener du om partiet Høyre?

O-J.H.: Der finnes ingen permanent definerbar konservativ ideologi. Konservatisme kan være reaksjonær landsfaderlighet, den kan være mer eller mindre autoritær reformisme, begge deler er like lite gavnlige for det enkelte menneskes utfoldelsesmuligheter. Men konservatisme kan også representere en sunn bevissthet om vårt miljø og våre institusjoners langlivethet, deres organiske natur. I så henseende har konservatismen mange ganger (det avhenger av hvilken historisk periode man velger) vist seg nyttig, ved å hevde en sunn skepsis overfor tiltak fra maktgale politikere og fanatiske samfunnsingeniører. Høyre selv illustrerer godt forvirringen rundt begrepet konservatisme: dets ideologiske helt er Edmund Burke. Høyre har tatt hans slagord "Reformere for å bevare", som ble formulert under inntrykkene fra den franske revolusjon. I Høyres munn er slagordet intetsigende, og Edmund Burke ville vende seg i sin grav ved å høre at han er blitt kanonisert som "Tory"; han levde og døde som "Whig", altså liberaler i skarp opposisjon til den feudale landsfaderlighet som tory-partiet representerte - og som også Høyre representerer når det konkurrerer med Arbeiderpartiet i sosialt formynderskap. Høyres ulykke er at det ikke på over en generasjon har hatt konkurrenter på sin del av det politiske spektrum.

EGO: Hvordan kan man karakterisere Anders Langes Parti i dag, er det kun en skatte-protest-bevegelse eller representerer partiet også et reelt idémessig alternativ til det politiske establishment?

O-J.H.: Av og til undres jeg frivolt om ALP kan lage en vri på Edmund Burkes slagord og bevare Høyre ved å reformere det. Ellers skjeller jeg mellom Anders Lange - partiet og -fenomenet. Partiet risikerer å bli slitt i stykker før det får laget noe skikkelig program. Men fenomenet representerer noe interessant: det spiller ingen rolle om det kalles "bare" skatteprotest, den protesten betegner et lite individualistisk opprør som vil vedvare og forsterkes inntil statstvangen fortar seg eller forsvinner. ALP er ikke spesielt farlig for Høyre - ALP trekker stemmer fra flere partier - men ALP fratrer Høyre rollen som det mest markerte opposisjonspartiet. De stemmer Høyre har mistet til ALP, er de som før har stemt på Høyre i mangel av noe bedre.

EGO: Anser du en borgerlig koalisjon som noe virkelig alternativ til Arbeiderpartiet?

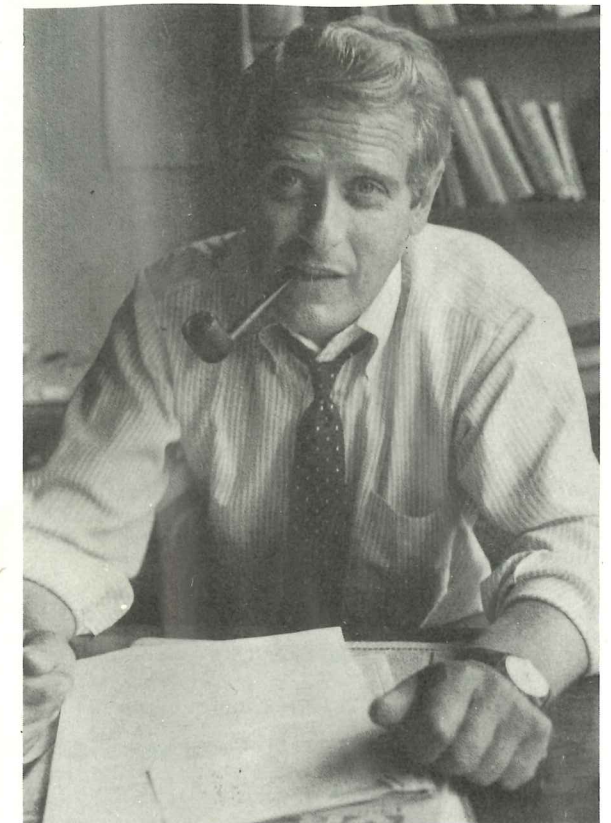
O-J.H.: Nei, hvorfor skulle den bli det? Intet nytt er lovet fra borgerlig hold siden forrige koalisjonen, som slett ikke betegnet noen prinsipiell kursendring i forhold til Arbeiderpartiets politikk.

EGO: Tror du at etablerte næringer stilltiende oppmuntrer statlige restriksjoner, fordi disse forhindrer eller vanskeliggjør tilkomsten av konkurrenter?

O-J.H.: Det er riktig at næringsdrivende vil gi prinsippene på båten og gå meget langt for å begrense konkurranse, og de fleste produsenter og produsentgrupper samarbeider aldeles utmerket med Staten nettopp i dette øyemed. Det skjer bare ikke på den måten du antyder - ved at man åpent legger restriksjoner på konkurransen. Det skjer på den måte at de næringsdrivende anfører sin store omsorg for ting som betyr meget for politikernes stemme-fiske: distrikts-hensyn i særdeleshet. Så får de seg da til å dryss av skattebetalernes midler i form av subsidier, utbygningslån, transportstøtte eller avgiftslettelse. I praksis skaper dette en forvriddning av markedet, som gjør det umulig eller i alle fall vanskelig for ikke-priviligerte å ta opp kon-

kurransen. Og dermed oppstår et økonomisk system som ikke er vesensforskjellig fra feudale tiders, med kongen eller statsmakten i sentrum for de privilegerte yndlinger, feudalherrene.

DET ER RIKTIG AT NÆRINGSDRIVENDE GIR PRINSIPPENE PÅ BÅTEN OG GÅR MEGET LANGT FOR Å BEGRENSE KONKURRANSE....

EGO: Skånland-utvalgets innstilling om myndighetenes deltagelse i lønnsoppgjørene forårsaket en gledelig skarp motreaksjon fra LO. Tror du reaksjonen kan være en spirende forståelse av farene ved den altomfattende økonomiske statsdirigering, eller så man bare sin maktposisjon truet?

O-J.H.: LO's maktposisjon er truet av Skånland-utvalgets forslag om lønnspolitikk. Forslaget vil frata LO selve eksistensberettigelsen, som er at organisasjonen kan representere sine medlemmers økonomiske interesser som fri og uavhengig forhandlingspart. Dette forstår LO utmerket godt. Ledelsens dilemma er at den også gjerne vil støtte Arbeiderpartiregjeringen, hva den gjør ved å få Kleppe til å lage "pakker" med høyere "disponibel reallønn" for lønsmottagerne. Selvfølgelig snakker man ikke om det flertall som faller utenfor LO's og Kleppes omsorg. Men det er farlig for LO å delta i Statens umyndiggjørelse, og de første tilløp til opprør opplever nå LO i de såkalte "politiske" streiker som protesterer mot uthulingen av den enkeltes rett til å forhandle om prisen på sin arbeidsinnsats.

EGO: Hvorledes tenker du deg fremtiden for det enkelte menneske i dagens samfunn?

O-J.H.: På kort sikt temmelig dystert. Inflasjonen har ført til skjevheter som nu får statskapitalismen (eller sosialismen) til å vakle, og det er overhengende fare for at politikerne vil gripe til - og folk akseptere - enda mer tvang, enda mer autoritære og kollektivistiske løsninger på problemene. Sant nok gjør det seg gjeldende en indivi-

Pionér og individualist

"Vi er det eneste laboratorium i verden, som har den nødvendige viden om hvordan man går direkte fra pellet laser-fusjons reaksjon til produksjon av hydrogen" opplyste Keeve ("Kip") Siegel ovenfor den amerikanske Joint Atomic Energy Committee den 13. mars i år, like før et slaganfall forårsaket hans bortgang i en alder av 55 år.

Hva Siegel snakket om, er noe av en saga innen både fritt næringsliv og videnskap. Siegel arbeidet som professor ved Michigan Universitetet da han i 1960 grunnla et forskningscenter for elektronikk. Kapitalen var på \$12.000 - innen 1967 var salgsinntektene oppe i \$50 millioner. Da et firma innen fly-produksjon begynte å kjøpe opp aksjene i foretagendet, grunnla han et nytt selskap; KMS Inc. To år senere hadde det vokst til et \$58 millioners firma med 24 underavdelinger.

Så gjorde han en vanvittig ting. Han brakte sitt firma inn i laser-fusjons forskning. For et \$58 millioners firma å gå inn på dette området, uten noen statlig subsidiering eller adgang til statlige forskningsresultater, var som å konkurrere i Rally Monte Carlo med en sykkel, punktert på begge hjul. Så alle fikk seg en god latter.

Op med god grunn, for ikke bare manglet Siegel statlig støtte - han var også offer for direkte fiendtlighet fra statens side. Hvordan underordnede byråkrater i den amerikanske atom-energi kommisjonen, AEC, anvendte meningsløst hemmelighetskremeri til å trakassere KMS Inc. og kvele arbeidet der i fire lange år (se *Fortune*, desember 1974) er spesiell uttaltende lesing. Men Siegel trodde på eksempelet fra Cavendish Laboratoriet (Cambridge, England), hvor en liten gruppe intelligente mennesker utkonkurrerte resten av verden hva oppfinnelser angikk . . . med ståltråd og tygg gummi som hjelpemidler". Han bygget opp et team bestående av noen av U.S.A.'s beste hjerne, med bl. andre fysikeren Brueckner og Nobel-prisvinneren Hofstadter, samt - selvfølgelig - ham selv, som enestående ekspert på elektro-magnetisme.

Hva Siegel hadde satt seg fore, var å bemestre menneskehetens fremste potensielle energi-kilde; termokernær fusjon. Forsøkene på dette har pågått i nærmere 3 decennier (og vil sannsynligvis lykkes), ved å magnetisk isolere hydrogen-plasma for at det skal nå den nødvendige temperatur og tetthet lenge nok til at hydrogen-kjernene fusjonerer og avgir store mengder energi. I praksis er dette en energi-kilde som er uuttømmelig, såvel som fri fra skadelig stråling og avfall. Siegel fulgte sine egne teorier: Ved å bombardere små hydrogen-pellets med intenst laser-lys fra flere hold samtidig, presses disse sammen (i 1 milliard-dels sekund) og atom-kjernene, eller i det minste en del av dem, fusjonerer under den resulterende varme og tetthet. Idéen var ikke ny, men KMS utviklet nye teknikker for å treffe hver pellet symmetrisk, for selve fremstillingen av pellets, for å diagnostisere nøytron-strømmen, og annet.

Det var ingen lett utvikling. Siegel kannibaliserte de øvrige underavdelingene av KMS og investerte \$3 millioner for egen regning. Han satset alt på fusjon. Firmaet vaklet nå på kanten til økonomisk kollaps og levte fra måned til måned.

Men kl.16.30 den 1.mai 1974 gikk innsatsen ut med gevinst. Videnskapsmennene ved KMS registrerte en nøytron-strøm de visste var forårsaket av fusjon. De var selvfølgelig fremdeles langt fra netto produksjon av energi. Laserne krevde 10 millioner ganger mer energi enn denne første fusjonen klarte å frembringe. Noe annet ble da heller ikke hevdet av KMS, men de hadde for første gang i historien oppnådd kontrollert termokernær fusjon.

Bløff, sa mange eksperter. Et trikk for å øke KMS-aksjenes kurs, sa aksjemeglerne. Men en publikasjon, en obskur liten felle ved navn *Access To Energy*, hyltet hendelsen som historisk, og begrunnet hvorfor meldingen fra KMS måtte være helt sann (se *Access To Energy*, juni 1974). Det har den da også vist seg å være, som motstrebende innrømmet av amerikanske myndigheter samt videnskapsmenn som arbeider innen området - inkludert franske og sovjetiske laser-fusjon forskere.

Syklisten hadde slått Maserattiene.

Tiltross for at KMS nå var etablert som en leder innen sitt område og også nylig har fått faglig støtte av ERDA (Energy Research and Development Agency), var dets vanskeligheter ikke over. Årsaken til at Siegel sto frem for the Joint Atomic Energy Committee var for å be om et lån (ikke en bevilgning) på \$60 millioner, som en del av de \$114 millioner han trengte til sitt absolutt mest ambisiøse prosjekt hittil, nemlig et produksjonsanlegg for bruk av fusjons-nøytronene i *metan* produksjon innen 1979. (Dette vil behandles detaljert i neste *Ego*). Få andre enn Siegel trodde en slik produksjon ville være mulig innen 1979, men han hadde sprenget alle prognoser før.

Finansieringen av prosjektet er ennå ikke i orden.

Kip Siegel tilhørte en sjelden rase - videnskapsforretningsmennene. Han foretrakk uavhengighet og den risiko dette innebar, fremfor å være lenket til en fantasiløs tredemølle.

Til dette er få gode nok - men ingen er bedre.

©AIE

(Copyright Access To Energy)

Olje til lunch!

Mens lenestols-økologene synes å ønske seg en ny Torrey Canyon katastrofe for å puste liv i sine anti-teknologi bestrebelsler, så har videnskapsmenn og ingeniører arbeidet for å gjøre verden sikrere. Nå kommer nyheten om hva som kan vise seg å være den endelige løsningen på rensing av oljesøl: En oljespisende mikrobe! Ved å benytte seg av evnen til å fordøye olje hos fire forskjellige arter av *Pseudomonas* bakterier, har General Electric biologen A.M. Chakrabarty utviklet en mikrobe som kan fordøye omtrent 2/3 av hydrokarbonene i tungolje, og den setter det til livs raskere og mer effektivt enn noe annet biologisk nedbrytende system! Etter lunch, avgir mikroben karbon-dioksyd og proteiner, hvilke begge kan tjene som næring til det maritim liv. General Electric anslår 3 - 5 år for å utvikle et praktisk anvendbart system av dette.

Hva Chakrabarty gjorde, var ikke å oppdage mikroben, men å oppfinne den.

Evnen til å fordøye olje videreføres ikke av arvestoffet (kromosomene), men av små, sirkulære ringer av DNA-syre, som kalles "plasmider".

De fire opprinnelige mikrobene spiser forskjellige typer hydrokarboner, men hvis alle fire slippes ut i olje-forurenset vann, vil de konkurrere med hverandre om "maten", og bruke år på å bryte ned oljen. En enkel mikrobe med alle fire plasmider, vil kunne utføre oppgaven på få uker.

Chakrabarty utviklet en komplisert prosess, bl. a. ultra - fiolett bestråling, for å "sy" de fire plasmidene sammen til én enkel celle.

Hva han gjorde er naturligvis et utmerket eksempel på *genetisk engineering*, hvilket er det siste store

fugleskremlet til skrekk-apostlene, som ikke forstår at det ikke finnes én eneste oppdagelse - fra hjulet og frem til datamaskinen - som ikke kan brukes både til menneskehetens gagn og til dens skade.

©AIE

(Og intet sted er disse oppdagelser farligere enn i hendene på de statlige makt-monopoler, som - i motsetning til private individer - ikke vil bruke disse til produksjon og materielle forbedringer, men til kontroll og "administrasjon" og alle de utallige andre formål som kan tjene den politiske makt-kamp, for - som 3000 års nedskrevet historie viser - er ingen våpen og redskap fremmed i kampen om makt over menneskeheten).

Ego's anmerkning.

ACCESS TO ENERGY

Markedet er fattig på libertariansk litteratur, og det som finnes er oftest av teoretisk, idémessig natur innen områdene filosofi, etikk og politikk.

ACCESS TO ENERGY er et unntak fra denne regelen idet dets utgiver, professor Petr Beckman ved University of Colorado, konsentrerer seg om analyser av de logiske inkonsekvenser og nedbrytende resultater av politisk motetenkning på det teknologiske og videnskaplige området.

Tidsskriftet kan anbefales på det varmeste for videnskaps- og miljøverninteresserte. Ego har fått rett til å trykke det som vi finner av interesse for norske forhold.

T.R.

KNUT MØNNESLAND:

Diskrimineringsloven

For kort tid siden innrykket Statens Informasjonstjeneste en annonse i dagspressen som opplyste at det var straffbart iflg. lov gitt i 1970 - for å ta for oss første punkt - på grunnlag av trosbekjennelse, rase, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse å true, forhåne eller utsette en person eller gruppe personer for hat, forfølgelse eller ringeakt ved uttalelse eller annen meddelelse som framsettes offentlig eller på annen måte spres blant allmennheten. (Sitat slutt).

Denne korte meddelelse kan i første omgang se ganske uskyldig, ja, endog tilforlatelig og sympatisk ut, en er da skjont enig i at slike ting ikke bør forekomme, ikke sant? Og så - ferdig med den ting, en beskjeftiger seg da vitterlig ikke med nyere granskning av åpenbare selvfølgeligheter. Imidlertid - en lovs utseende, hva den umiddelbart gir forbud mot eller påbud om er en ting, hva den gir presedens for, hvilke prinsipper den baserer seg på og hva den åpner av muligheter for lover i sitt kjølvann er noe ganske annet. Og det er i virkeligheten her vi er ved sakens kjerne.

La oss gå tilbake til lovens tekst. Her har man på eiendommelig vis sammenfattet forhold som er forbudt fra før gjennom lovbestemmelser (og med rette forbudt), såsom å komme med trusler overfor en person eller en gruppe personer eller å utsette disse for forfølgelse, med helt nye lovbestemmelser som danner et brudd med store deler av norsk rettstradisjon forøvrig - ja, faktisk slår inn på en helt ny og ytterst betenkelig linje. Hvorfor har man valgt denne underlige fremgangsmåten - å røre i samme gryte to vidt forskjellige forhold? Det ene dreier seg om å skade andre mennesker og krenke deres rettigheter (et forhold som er dekket gjennom allerede eksisterende lover, også om dette skjer ved "uttalelse eller annen meddelelse som framsettes offentlig eller på annen måte spres blant allmennheten". Det andre gjelder å fremsette

en mening offentlig, noe som i seg selv ikke behøver å skade eller krenke andre mennesker, og som dreier seg om en rettighet som loven hittil har tatt sikte på å beskytte.

Skyldes nevnte forhold virvar i hodet til lovgiverne? Eller er denne fremgangsmåten en snedig manøver med det for øyet å avlede oppmerksomheten på lovens farlige konsekvenser, nemlig det faktum at loven forbyr at visse meninger blir fremsatt offentlig? Her er imidlertid ikke stedet for granskning av lovgivernes motiver, vi bør derimot sette lys på de faktiske konsekvenser som loven medfører. Men, si meg, kan ikke offentlig fremføring av bestemte meninger også skade visse mennesker? Spørsmålet synes å summe i luften. Men nei, fremføring av meninger eller om man vil beskyldninger, fremsatt i generell form og som ikke går på et bestemt individ eller noen bestemte individer (hvis identitet er eller kan bringes på det rene) vil ikke i seg selv kunne krenke noens rettigheter - og den som kun fremsetter meninger i denne form vil måtte gå fri for en slik anklage. Nå kan det ganske visst hende at en person etter å ha hørt på en tale eller lest en artikkel hvis innhold går ut på f.eks. at negre generelt er tilbakestående personer med lav intelligens, lav moral eller hva det måtte være - oppglødd av talen eller artikkelen går inn for å banke opp den første og beste neger han treffer eller gjøre påverk i hans hjem eller forretning. Men i så fall påhviler ansvaret ham selv og ham alene. Det er han som har forbrutt seg, brukt tvang overfor en annen og krenket dennes rettigheter, tatt initiativet til det ulovlige forholdet.

Man ville komme i et aldeles håpløst uføre hvis man skulle gjøres ansvarlig for de ulovlige konsekvenser enhver kunne tenkes å trekke av ens offentlige meningsytringer, ja, det ville faktisk knapt være tilrådelig å fremsette meninger offentlig i det hele tatt.

(fortsettes på side 15)

KIRSTI MINSAAS:

Ayn Rand som forfatterinne

Ayn Rand er født i St. Petersburg i 1905. Hun kom i begynnelsen av 20-årene til USA og bosatte seg der. I 1936 utkom hennes første roman "We the Living". Siden fulgte flere romaner: "The Fountainhead", "Anthem", og "Atlas shrugged" foruten noen skuespill og en rekke artikkelsamlinger om forskjellige filosofiske og kulturelle spørsmål.

Til tross for at flere av disse verkene stadig utkommer i nye opplag er det merkelig stille omkring Ayn Rand. Hun er blitt presentert som en gjenføder av den store romankunst etter Dostojevskij og Victor Hugo, samtidig som det litterære establishment nødig vil anerkjenne henne som seriøs forfatter. Hun blir dyrket som filosof, samtidig som yrkesfilosofene helst forbigår hennes filosofi i taushet. Hun er blitt lansert som en slags høyresidens K. Marx, en skjønt den konservative ånd har tungt for å akseptere hennes ideer. Hun er en nokså ensom representant for spinnesiden i filosofihistorien og har skapt noen av romankunstens mest fengslende kvinneportretter. Likevel er det ingen kvinnebevegelse som tar henne til inntekt for sin sak.

Størst oppmerksomhet har Ayn Rand fått som politisk-økonomisk filosof. Hvilket er å gjøre henne urett, både som filosof og dikter. Hun hevder selv at hennes filosofi kun er et hjelpemiddel til å realisere hennes litterære mål: Å projisere det ideale mennesket, mennesket slik det kan være og bør være. Enhver diskusjon om fullverdigheten i den objektivistiske filosofi er derfor irrelevant for bedømmelsen av hennes romankunst. Det som er relevant er hvorvidt hun lykkes i sine litterære ambisjoner.

Mange vil umiddelbart rygge tilbake ved benevnelsen "det ideale mennesket". Hva enten man forestiller seg et tradisjonelt kristent ideal - hvis moralske premisser sosialisten har overtatt - eller man trekker assosiasjoner til Nietzsches overmenneskeideal, så vil man være enig om at det ikke er kunstens oppgave å beskjeftige seg med idealer, men med mennesket slik det er i all sin ufullkommenhet og elendighet.

Ayn Rand deler ikke denne oppfatning. Snarere tvertimot mener hun at det er kunstens spesifikke oppgave å konkretisere, å levendegjøre abstrakte idealer. Samtidig som hun forkaster den antagonistiske strid som hersker mellom en altruistisk og egoistisk moraloppfatning. For å løse denne strid har hun forsøkt å utvikle sin egen etikk.

I likhet med Nietzsche og Max Stirner forsvare hun egoismen, men da ikke en tøylesløs og hensynsløs egoisme, men en rasjonell egoisme; en egoisme som innskrenkes ved å forkaste irrasjonalitet ikke bare som umoralsk, men også som noe i egentlig forstand ikke-egoistisk. Som moralsk standard, som målestokk for å kunne avgjøre hva som er det gode, stiller hun da opp menneskets liv. Fordi fornuften er menneskets grunnleggende middel til å overleve, vil bare det rasjonelle kunne tjene menneskets liv, være av det gode. Følgelig vil det objektivt sett ikke være i menneskets egeninteresse å handle irras-

jonelt, selv om den rent subjektive motivering kan være egoistisk.

I likhet med altruismen forkaster hun således menneskets rett til å skade sin neste, men pålegger det ingen plikt til derfor å leve for eller ofre seg for andre mennesker. Moralsk integritet når man ved å tilstrebe et rasjonelt liv til fordel for seg selv.

Disse grunnideer har hun i sine romaner forsøkt å konkretisere ved å omskape dem til levende mennesker av kjøtt og blod. Når det gjelder denne siden ved Ayn Rands forfatterskap, kan det være gunstig å sammenligne henne med Karin Boye. Om sistnevnte har det vært brukt uttrykk som "idealdrift" og "sanningslidelse", det Ibsen lar Dr. Relling i "Vildanden" kalle den "ideale fordring" og "rettskaffenhetsfeber". Det brukes i den sammenheng i odiøs forstand, som et krav om fullkommenhet som nødvendigvis vil føre til nevrotiske konflikter. Hvilket det også så tragisk førte til i tilfellet Karin Boye. Hun var i tur og orden innom både kristendommen, buddhismen, Nietzsche og kommunismen. De moralske konflikter dette resulterte i fikk en fruktbar utløsning i hennes dikt, mens romanene derimot ofte preges av noe underlig stivt og uforløst. Noe som har vært forsøkt forklart med at menneskeskildringen hennes er for abstrakt. Jo mer de nærmer seg hva som kan kalles et ideal, jo mer rigide blir de. Årsaken er imidlertid ikke den at hun mangler dikterisk evne til å omsette disse abstraksjoner i levende mennesker, men at abstraksjonene i seg selv er mangelfulle; at hun i sin i sin intense søken etter moralsk fullkommenhet aldri var istand til å frigjøre seg fra altruismens krav om selvutsløttelse til fordel for et "høyere" mål.

Det samme er på forskjellig vis tilfellet med en rekke andre diktere. Ibsen har selv sagt om sin Brand at det er ham selv i hans beste øyeblikk. Likevel oppfattes Brand idag snarere som en fanatisk nevrotiker enn som et vellykket forsøk på å projisere det ideale. I det hele tatt har Ibsen mer hell med seg når han skildrer litt sykelige karakterer. Solveig i "Peer Gynt" har knapt noe mer enn en rent symbolsk interesse.

Dostojevskij trollbinder leseren med sine avslørende psykologiske dissikeringer av menneskelig ondskap, men var samtidig ute av stand til å behandle det gode i mennesket. Likeså V. Hugo - den dikter Ayn Rand selv setter høyest, selv om hun sier seg uenig i hans eksplisitte idegrunnlag. Han har imidlertid i sjelden grad maktet å gestalte menneskeskikkelser med et glødende forhold til verdier og en brennende intens livsopplevelse. Men i likhet med de to andre blir også han mest overbevisende når han kan forsyne sine skikkelser med enkelte heslige og groteske trekk. Det faller åpenbart lettere å utlevere mennesker manisk besatt av fikse ideer enn å forsvare et høyverdige moralsk individ båret frem av en fruktbar ide.

Når det gjelder dagens litteratur, så er den så avstumpet av naturalismens krav om å fremstille virkeligheten slik den er, at den fullstendig visner

bort i likegyldige portretter av grå middelmådighet og sykkelig perversitet, uten de store dikteres evne til å lodde bunnen i menneskesinnets irrganger. De eneste tilløp til å skjelle mellom skurk og helt, mellom godt og ondt, som ennå gjøres, er i deler av barnelitteraturen og populærlitteraturen. Den seriøse litteratur har nådd en "dypere" erkjennelse: Det finnes ikke absolutt gode eller onde mennesker; de fleste er en slags mellomting. Følgelig stiller den opp menneskelig ufullkommenhet som en norm: Fordi vi alle er mer eller mindre ufullkomne, så bør vi også være det.

Ayn Rand har satt seg det ærgjerrige mål å heve den primitive litteraturs svart-hvittegninger opp på et høyere litterært nivå. Heltene hennes er ikke tapre muskeltmenn eller selvpoppofrende engler. De er nyskapende vitenskapsmenn, kunstnere og industriledere. Og skurkene hennes er ikke brutale muskeltmenn eller sleipe bedragere, men gjerne humanistiske professorer og pragmatiske politikere. De får imidlertid aldri noen litterær egenverdi, men tjener mer som en forsterkende og spenningskapende kontrast til hennes protagonister.

To av romanene, "Anthem" og "Atlas Shrugged", er fremtidsromaner og skildrer fremtidige kollektivsamfunn. Men de skiller seg ut fra andre lignende verker på to fundamentale punkter. For det første viser de hvordan teknologiske fremskritt er nødt til å gå i oppløsning i en totalitær kollektivstat. For det andre nøyer hun seg ikke med advare mot fremtidens truende perspektiver, men stiller opp et alternativ ved å la enkelte individer motkjempe disse farer.

Brev til Ego

INTELLEKTUELL/AKADEMISK

Jeg vil gerne abonnere på avisen - jeg kender op til flere personer som jeg kunne tænke mig at sende den til - men himmel og hav altså - jeg synes artikkelen af Kirsti Minsaas var meget god, men jeg er styggelig rød for at ikke ret mange har nogen mulighed for at forstå halvparten, for til og med jeg havde problemer. Den må altså gøres om til norsk før folk kan forstå den. Jeg beklager at jeg tillader mig at komme med kritik allerede på det nuværende tidspunkt, men jeg tror De er klar over problemet i og med at dere selv siger "avisen må av-intellektualiseres" - jeg tror nu uttrykket burde være av-akademiseres, eller hur ?

Karin Gundersen
Drøbak

Ego svarer:

Vi er flau, og takker for irettesettelsen: Selvfølgelig skal vi ikke av-intellektualisere oss - men istedet anstrenge oss for å føre et utvetydig språk som er fritt for ullen "akademisk" sjargong og unødige fremmedord.

Fga det norske språkets begrensede, og minkende antall ord og begreper vil vi dog anvende fremmedord i den utstrekning dette er nødvendig for å uttrykke eksakte meninger og nyanser. Fremmedord er i seg selv intet onde, men tvert imot en berikelse av språket om det brukes med fornuft. At dette ikke har lyktes oss i ønskelig grad i det første nummeret, er vi pinlig klare over og lover bot og bedring. Ellers er vi glade for den ros De gir Kirsti Minsaas' artikkel og kan fortelle at vi har fått mange muntlige uttalelser i samme lei. Hun har satt en standard for resten av redaksjonen hva argumentasjon, analyse og logisk meningsoppbygning angår.

Red.

NM BOKSERVICE
ØVRE BJERTNES 14, 1482 NITTEDAL, NORGE

**Billigste liberalistiske
bøker i Norge!**

NYE MENGDER MED BØKER KOMMER NÅ PÅ LAGER.
Bestill tidlig! Begrenset lager.

Spesialtilbud:

The Virtue of Selfishness, Ayn Rand
Planned Chaos, L.v.Mises
Economics in one Lesson, H.Hazlitt
The Law, F.Bastiat
Pris for disse 4 samlet (10% rab.) 33,-

Kjøp av minst 9 av Ayn Rands bøker
gir 20% rabatt. Minst 6 gir 10%.

SKRIV ETTER STOR 16 SIDERS GRATIS KATALOG MED BOKBEKRIVELSER!!

Andre interessante bøker:

Human Action, L.v.Mises	115,-
The Essential von Mises, M.Rothbard	6,-
The Road to Serfdom, F.A.Hayek	22,-
Capitalism and the Historians, F.A.Hayek	34,-
Workers Paradise Lost, E.Lyons	9,-
Tidligere kommunist skriver om Sovjet.	
The Disowned Self, Nathaniel Branden	9,-

+ mange flere bøker og tidsskrift.

virkelighetsflukt, en flukt fra vår indre virkelighet.

Barn kan mens de vokser opp lære seg å bli voksne, friske mennesker med en integrert personlighet, der de skaper et selv i det virkelige liv i pakt med den utfordring til lykke som livet er. Dette innebærer at de etterhvert lytter til og identifiserer sine følelser og behov, også de dårlige. Gjennom en slik læring kan mennesker gradvis bevisstgjøre og korrigere seg selv og sine handlinger. Eller barn kan, ofte med god hjelp av foreldre og skole, ødelegge sin kontakt med seg selv. Hvis et barn gjør noe dumt, klosser, uheldig river følelsene barnet ut av kontroll, og det kan søke å gjenopprette denne kontrollen ved å stenge følelsene ute. Branden viser klart og forståelig hvordan slike tragedier kan oppstå, og hvor vanskelig det kan være å lære det av seg når denne måten å ta problemer på først er innlært.

Men det er mulig. Et første steg er å tilegne seg forståelsen for at når en stenger følelser ute, ødelegger en samtidig sin evne til å føle gode ting. Reich viste at mennesker med muskelspenninger (muskelpanser) som regel ikke er i stand til å føle full seksuell tilfredsstillelse: bedøvelse virker også inn på og sletter ut gode følelser. Dette gjelder generelt for hele følelseslivet. Bare ved aktivt å gå igjennom og lytte til sine egne blokkeringer og spenninger, kan en løse dem opp etterhvert og dermed også frigjøre skjulte evner i sinnet. Når det gang på gang går dårlig i en situasjon man treffer på, må man lære å lytte til sine følelser og på den måten oppdage sine ubevisste måter å sørge for at det går galt.

Videre skritt tar man når man forstår det Branden kaller forandringens paradoks: en person kan først begynne å endre på og akkivt utvikle sitt liv når han godtar seg selv. Som regel vil vi gjerne unngå å se våre dårlige sider i øynene - da blir jo ethvert aktivt forsøk på løsning umulig på for-

hånd. Vi vet jo ikke hva problemene går ut på da. Dette betyr ikke at man skal dyrke sine vanskeligheter eller erkjenne at man stort sett er verdiløs og ond. Å akseptere sine følelser er ikke det samme som å la være å ville ha andre og bedre følelser i seg, tvertom. Det er å innse at en ikke er dømt til evig fortapelse fordi en har det følelseslivet en har, men at en kan gjøre noe med det.

Hvis vi forsøker å uttrykke våre følelser, kan dette være både vanskelig og skremmende om vi ikke er vant med det. Jeg tror dette gjelder ennå mer for vår gjengse stive, grå og lukkede Nordmann enn for andre. Altfor ofte deler dagene seg i "vonde dager, da de føler smerte, og gode dager, da de føler ingenting" som Branden uttrykker det. Heri ligger en grunn til både alkoholmisbruk og narkomani. Boken ikke bare forklarer, den gjør det på en måte som angår en dypt og personlig. Vi lever med og gjennom frigjøringsprosessen slik vi bare gjør det i de beste romaner. I oss vekkes lignende følelser - det er derfor boken er så inspirerende som den er.

Historien og alle store Tenkere forteller oss at det finnes en uløselig motsetning mellom vår fornuftsevne og våre følelser, drifter og behov. Idealet blir derfor for disse store Tenkere enten et kjedelig og tørrpinneaktig fornuftsmenneske, som lydig gjør sin bidige, byråkratiske plikt (Kant). Eller så består Livet i hensynsløs og ruslignende utfoldelse av ens opphøyde "følelser" og innfall, og faen ta konsekvensene (Nietzsche). De som forsøker å forene sjel og legeme, gjør det gjerne ved å erklære en samfunnstvungen våpenhvile mellom de nødvendigvis krigende deler av mennesket (Marx). Brandens bidrag er et etterlengtet bidrag til å ta hull på dette tullet. Vi får forøvrig håpe at han med dette endelig selv har frigjort seg fra Ayn Rands noe autoritære vinger.

F.S.O. FORENINGEN FOR STUDIUM AV OBJEKTIVISME

Foreningen for Studium av Objektivisme er opprettet for å være et samlingspunkt for de individer i Norge som kjenner og anerkjenner Objektivismens prinsipper, eller som ønsker kunnskap om disse.

Foreningens primære hensikt er å tjene som et forum for debatt og ideutveksling omkring Objektivisme og liberalisme, og deres anvendelse i etikk og politikk.

Foreningen holder seg underrettet om utgivelser av interessante tidsskrifter og bøker, samt andre begivenheter av interesse, og formidler opplysninger om dette til medlemmene.

All utadvendt virksomhet er basert på enkeltmedlemmenes personlige initiativ. Foreningen som sådan deltar ikke aktivt i slik virksomhet, men arrangerer møter og kontakter hvor slike virksomheter diskuteres og formidles.

Utførlige opplysninger om foreningens aktiviteter fåes ved innsendelse av navn og adresse til:
F.S.O. Postboks 26,
Blindern, Oslo 3

Forts. fra side 9

-Diskriminering

For å nevne et eksempel - da Storbritannia for noen år siden innførte 15% importavgift, noe som bl.a. rammet norsk eksport meget følelig, skrev nå avdøde Benjamin Vogt en indignert artikkel i en avis. En mann, sterkt influert av nevnte artikkel, etter hva han senere uttalte i retten, gikk hen og satte fyr på en britisk utstillingspaviljong på 7. juni-plassen. Kan man så tenke seg muligheten av at Benjamin Vogt skulle bli stilt for retten og trukket til ansvar for "konsekvensene" av sin artikkel? Vel det måtte nødvendigvis bli resultatet hvis det eksisterende generell hjemmel til å trekke en til ansvar for ulovlige handlinger begått av andre mennesker, men som kan antas å være inspirert av ens egne ytringer. Det bør derfor ikke eksistere noen spesiell lovhjemmel som kan ha disse konsekvenser. Her skal vi ikke oppta plassen til å drøfte mer innflokke juridiske problemer, så som i hvilken grad ytringer, særlig beskyldninger, om enkeltpersoner bør være forbudt. Man utøver da ikke tvang overfor vedkommende, men ens uttalelser kan på annet vis virke til skade for ham; hvis han er foretningmann kan de skade hans omsetning, Andre kan få sine avansementsmuligheter ødelagt osv. Det synes rimelig hvis beskyldningene er uriktige at fornermede får sine saksmkostninger ved rettsak samt kunngjøring av mortifikasjon dekket av beskyldningenes opphavsmann. Men hva om beskyldningene er sanne men like fullt infamerende?

En generelt rettet beskyldning eller meningsytring om en menneskerase eller etnisk gruppe vil i svært liten utstrekning kunne medføre tilsvarende "objektive" skadevirkninger for (enkelt)individer. Utelukkes kan det naturligvis ikke; f.eks. kan en mann konsekvent unngå å handle i forretninger som drives av negre, eller om man vil nordlendinger, "striler", "kvinnfolk" eller hvilken "gruppe" han måtte ha et horn i siden til, og dette skjer mer eller mindre som følge av artikler han har lest eller taler han har hørt med nedsettende innhold om vedkommende kategorier. Men skulle man forlange konsekvens av lovene, måtte man på dette grunnlag forby enhver offentlig meningsytring eller endog nyhetsmelding som på en eller annen måte kunne tenkes indirekte å ramme personer tilhørende en eller annen gruppe. Og nærmest enhver offentlig meningsytring kan tenkes å ha denne konsekvens. Påstander om tobakkens skadevirkninger, gale eller riktige, kan tenkes å skade tobakkshandler og -produsenter; avismeldinger om IRAs og Vanguard-bevegelsens meritter kan tenkes å skade irernes eller iallfall nord-irernes omdømme generelt (og få praktiske konsekvenser), likedan kan meldinger om Palestina-arabernes terror tenkes å virke tilbake på arabere overhode osv. Slik kunne vi fortsette. En slik konsekvens av lovverket ville være klart absurd. Men lovene må utformes så de ikke rammer tilfeldig. Og den eneste gangbare vei for en konsekvent lovgivning i dette tilfelle må være at enhver meningsytring om generelle forhold, som altså ikke dreier seg om (enkelt)personer og uansett hvor horrible eller åndsforlatte de måtte forekomme, erklæres lovlig.

Nevnte lov av 1970 inneholder forøvrig i seg selv absurde inkonsekvenser. Ved å skille ut bestemte grupper det skal være forbudt å uttale seg nedsettende om gir man jo indirekte et slags frikort for nedsettende bemerkninger om grupper som ikke er nevnt i opprøpsingen. Loven gir i seg selv uttrykk for diskriminering! Hva med nedsettende bemerkninger om bestemte yrkesgrupper f.eks? Hva med la oss si skipsredere og fabrikanter? Hva med de politikere som har svunget seg opp ved å tale nedsettende om bl.a. nevnte grupper? Og hva med folk med bestemte (u)vaner? Kan f.eks. ikke de pågående anti-røykekampanjer tolkes som hets mot røykere - "røykergruppen"? Nå kan man vel hevde at yrker, vaner og uvaner er noe som et menneske kan forandre på, er resultat av valg, og at det således ikke er konsekvens i å sammenligne dette med rase, nasjonalitet (iallefall så lenge man med dette mener etnisk opprinnelse), altså forhold som er faste og ikke lar seg endre.

Men loven nevner også uttrykkelig trosbekjennelser, noe som jo nettop er foranderlig og resultat av valg. Så for lovens opphavsmenn kan slike overveielser tydeligvis allikevel ikke ha spilt noen rolle. Lovgiverne er inne på en betenkelig praksis av kollektivistisk merke når de på denne måten gir lover om "grupper" og overser at vi alle kun utgjør individer.

Enhver gruppe - det være seg etnisk, rasemessig eller nasjonal - er kun en abstraksjon, en rasjonell, legitim sådan riktig nok idet disse baserer seg på påviselige eksisterende konkreter (har altså et objektivt grunnlag) i motsetning til f.eks. marksistenes "klasser". For ikke å havne i absurditeter; det er nødvendig å slå fast: Enhver forbrytelse begås mot et eller flere individer. Den juridiske siden av saken er 100% tilgodesett ved å fastslå at lovens intensjoner er å sikre enhver hans eller hennes rett til å leve sitt eget liv etter sine egne individuelle forutsetninger (dog på en slik måte at dette ikke går ut over andres rett til det samme). Det er ganske unødvendig for dette formål å skille ut bestemte grupper. Snarere vil en slik lov, som nevnt, nærmest "slå seg selv på munnen".

Rasefordommer, liksom fordommer mot bestemte nasjonalitetsgrupper er, i likhet med enhver lettvin, kollektivistisk bedømmelse av mennesker, uverdig og lite intelligent og karakteriserer den som gir uttrykk for slikt på en lite heldig måte. Ethvert menneske har et moralsk krav på å bli individuelt bedømt, enhver neger f.eks. er et individ - en selvstendig person - og ikke en "representant" for den sorte rase. Men man kan heller ikke av disse grunner gå igang å forby meningsytringer av motsatt innhold. At en mening forekommer almenheten eller myndighetene å være uverdig og motbydelig danner intet grunnlag for å få den forbudt. Er man ikke absolutt konsekvent her og tviholder på dette prinsipp, kan det få farlige følger. Ethvert fremstøt mot ytringsfriheten vil i begynnelsen forsiktigvis rette seg mot alment upopulære meninger, noe som få vil ta belastningen med å oponere mot. Ledende politikere hvis meninger i denne sammenheng ville ha betydning mest, ville bli møtt med en haglskur av beskyldninger om å være for rasediskriminering etc. hvis de tillot seg å peke på farlige konsekvenser av en slik lovgivning. Det ville være "politisk umulig", de ville ikke kunne tåle belastningen og man har da heller ikke hørt et pip fra dette hold. Men konsekvensene er at her har myndighetene fått en fot innenfor døren når det gjelder å innskrenke ytringsfriheten. Prinsippet er krenket, skrittet henimot å få forbudt også andre meningsytringer, meninger som har det særkjenne at de er ubekvemme for politikere med maktambisjoner vil heretter ikke være så langt å ta. Loven åpner i sannhet for dystre perspektiver.

Riktignok er det slik at grunnloven ikke hjemler ytringsfrihet fullt ut. Det er unntak når det gjelder ringeakt overfor sedelighet, religionen og de konstitusjonelle makter, som det heter. Imidlertid har en jo sett at myndighetene fornuftigvis i lang tid nå har latt disse passusene sove, det gjelder i det minste de to sistete: Det er forstemmende at man her har tatt et skritt tilbake og innført begrensninger i ytringsfriheten på nytt. Det nest beste ville være om man lot også denne paragrafen sove. Har den forresten overhodet ikke vært krenket i løpet av de fem årene den har eksistert? Det aller beste ville være om stortingsrepresentantene erkjente at det var begått en tabbe og tilbakekalte loven snarest.

Et juridisk spørsmål tilslutt: Er ikke en innskrenkning i trykke- eller ytringsfriheten som ikke grunnlovens §100 selv hjemler å regne som grunnlovsstridig? Det skal vel vanskelig gjøres å se det på annen måte.